

Bland knattar och minisar

Ridskolornas verksamhet för de allra yngsta

© Susanna Hedenborg¹, Annika Rosén¹, Gabriella Thorell Palmquist², Oskar Solenes³, Guro Fiskergård Werner³

¹ Malmö universitet; ² Ridskolan Strömsholm; ³ Høgskolen i Molde
Författarkontakt <susanna.hedenborg@mau.se>

Publicerat på idrottsforum.org 2020-10-15

Redan 1991 skrev idrottshistorikern Jan Lindroth om hur idrotten har barnifierats – en process som handlar om att idrottsföreningar erbjuder aktiviteter för allt yngre barn (Lindroth, 1991; jämför även Carlsson & Fransson, 2006; Goksøyr, 2008; Solenes, 2009). När Lindroth skrev detta talade han om att barn i grundskolan nu ingick i föreningsidrotten. Idag har idrottsdeltagandet gått ned i åldrarna ytterligare. I den här artikeln ska vi studera idrott för de yngsta med fokus på ridskoleaktiviteter i Norge och Sverige genom en enkätstudie och intervjuer med verksamhetsledare på ridskolor. Resultaten pekar på att ridskolor både i Norge och Sverige, precis som andra organiserade idrottsverksamheter, erbjuder verksamhet för åldersgruppen 0–6 år. Verksamhetsledare motiverar detta genom att säga att det handlar om att fånga barnen tidigt – i konkurrens med andra idrotter och för

att ge dem en bra grund för de ordinarie aktiviteterna. Det är värt att notera att, till skillnad från vad tidigare studier om ridskolornas verksamhet har visat, verksamheten för de yngre barnen bygger på andra principer än militära kommandon. Här används istället olika typer av lekar för att förmedla hur hästarna ska tas omhand och ridas. Verksamheten vilar även på att det finns medföljande vuxna som kan hjälpa sina barn. På de flesta ställen finns det hjälmar och säkerhetsvästar att låna. De hästar som används är oftast mindre och äldre än hästar i annan verksamhet. Uppfattningar om verksamheten skiljer sig åt. Några tycker att verksamheten är bra, men att den behöver anpassas till den här åldersgruppen, medan andra uppfattar den som problematiskt eftersom barnen är för små och/eller att föräldrarna saknar kunskap. Dessa aspekter ses som problematiska ur säkerhetsperspektiv.

Inledning

Under slutet av augusti 2020 publicerade *Dagens Nyheter* en artikelserie om hur den traditionella föreningsidrotten har fått konkurrens av kommersiella alternativ (*Dagens Nyheter* 2020-08-17–2020-08-25). Det gäller inte minst de yngre barnen som erbjuds aktiviteter som Knatteskutt, Be Sporty och Barnens sportkola. Men artikelserien visar även att aktiviteter för de allra yngsta finns inom den traditionella föreningsidrotten – här exemplifierad av judo (*Dagens Nyheter* 2020-08-21). Redan 1991 skrev idrottshistorikern Jan Lindroth om hur idrotten har barnifierats – en process som handlar om att idrottsföreningar erbjuder aktiviteter för allt yngre barn (Lindroth, 1991; jämför även Carlsson & Fransson, 2006; Goksøyr, 2008; Solenes, 2009). När Lindroth skrev om detta talade han om att barn i grundskolan nu ingick i föreningsidrotten. Idag har idrottsdeltagandet gått ned i åldrarna ytterligare. I den här artikeln ska vi titta närmare på idrott för de yngsta. Fokus kommer att vara ridsporten, men för att ge våra resultat en bakgrund kommer även andra idrottsaktiviteter för åldersgruppen 0 till 6 år att beskrivas.¹

Bakgrund

Genom att studera statistik från nationella idrottsförbund i Sverige och Norge går det att konstatera att det finns många barn i förskoleåldrarna i flera av de stora idrotterna. I tabell 1 presenteras de 10 förbund i Svenska Riksidrottsförbundet (RF) och Norges Idrottsförbund (NIF) som har flest antal barn i åldrarna 0 till 6 år. Representanter från dessa 10 förbund rapporterar vidare (som svar på en kortare enkät) att efterfrågan på aktiviteter från denna åldersgrupp har ökat under de sista tio åren.

Gymnastik är den mest populära sporten för barn i åldern 0 till 6 år i både Sverige och Norge. Skidåkning är den näst mest populära sporten för denna åldersgrupp i Norge, medan fotboll har den positionen i Sverige. Simning är den tredje mest populära idrotten i båda länderna, medan fotboll i Norge och ishockey i Sverige är den fjärde mest populära idrotten. Vidare finns det könsskillnader, som delvis följer könsfördelningen när det gäller äldre barn, för idrottsdeltagandet i åldersgruppen. Gymnastik och ridsport har en hög andel flickor, medan fotboll och ishockey har en hög andel pojkar. Simning

---

1 Artikeln presenterar en delstudie inom ett större projekt som handlar om svenska och norska ridskolors verksamhet för barn i åldersgruppen 0–6 år (Hedenborg, Rosén, Thorell, & Solenes, 2019).

och skidåkning är båda exempel på sporter där könsfördelningen är mer lika. Det är troligt att könsnormer påverkar deltagandemönstret, men det är ändå värt att notera att könssegregerade sporter är lite mindre segregerade när det gäller denna åldersgrupp. Än så länge vet vi dock inte så mycket om hur aktiviteterna skiljer sig från aktiviteter för äldre barn. Lite kortfattat kan vi konstatera att några förbund, såsom gymnastik och simning, talar om att de har anpassat sina aktiviteter till åldersgruppen, medan andra, såsom fotboll och friidrott, understryker att de hellre ser att utövarna är äldre när de börjar. Inom ishockeyn trycker de på att barnen helst ska kunna åka skridskor innan de kommer till verksamheten.²

Tabell 1 *Idrottsförbund med högst antal aktiva medlemmar i 0 till 6 år. Totalt antal (N), andel flickor (%).*

Norge (2017)			Sverige (2018)		
<i>Idrott</i>	<i>Medlemmar 0–6 år, N</i>	<i>Andel flickor, %</i>	<i>Idrott</i>	<i>Medlemmar 0–6 år, N</i>	<i>Andel flickor, %</i>
Gymnastik	20 745	62	Gymnastik	47 487	65
Skidor	11 584	48	Fotboll	40 937	30
Simning	9 698	50	Simning	36 190	50
Fotboll	4 357	33	Ishockey	9 882	21
Friidrott	3 737	48	Innebandy	8 798	24
Dans	1 447	88	Skidor	5 201	50
Ishockey	1 218	27	Ridsport	4 793	87
Handboll	721	62	Handboll	4 789	46
Orientering	641	48	Friidrott	4 754	54
Klättring	640	30	Tennis	4 737	37

Källa: Statistik från Svenska Riksidrottsförbundet (RF) och Norges idrettsforbund (NIF).

Ridskolorna är med andra ord inte alls ensamma om att erbjuda aktiviteter för denna åldersgrupp. De är inte ens störst. Att vi ändå valt att fokusera på ridsportens aktiviteter beror på att ridsporten har särskilda utmaningar i det att hästen (som ett stort djur med flyktinstinkter) är central för verksamheten. Vi ville även veta mer om hur verksamheten organiseras och om

² Resultaten är hämtade från en enkät som skickades till de 10 förbund som hade flest yngre deltagare

aktiviteter för yngre barn finns på många ridskolor. Tanken är att vi, genom att samla in information om verksamheten, tillsammans med ridsporten ska utveckla utbildningsmaterial för att hästaktiviteter för de allra yngsta ska bli säkra. Frågor som besvaras är:

1. I vilken utsträckning erbjuder ridskolor verksamhet för förskolebarn?
2. Vilka aktiviteter erbjuds, vad kostar de och hur lång tid tar dessa aktiviteter?
3. Hur organiseras ridskolornas aktiviteter för yngre barn?
4. Hur uppfattas ridskolornas aktiviteter för yngre barn?

Material

Källmaterialet för denna artikel består av en kartläggning av svenska ridskolors aktiviteter för yngre barn som de presenteras på ridskolors hemsidor, en enkät samt intervjuer med verksamhetsledare vid nio ridskolor. Undersökningen av de svenska ridskolornas hemsidor pågick under våren 2018 och utgick från en förteckning av ridskolor som var medlemmar i Svenska Ridsportförbundet.³ Det totala antalet ridskolor var 462. Ridskolornas hemsidor söktes upp och undersöktes utifrån frågor om huruvida det fanns aktiviteter för yngre barn, vad dessa bestod i, hur lång tid som angavs för dessa aktiviteter, hur mycket de kostade, samt vem som ansvarade för aktiviteterna. Den senare frågan visade sig inte möjlig att besvara utifrån ridskolornas hemsidor. För att förstå huruvida de aktiviteter vi fann var riktade till yngre barn studerade vi vad ridskolorna berättade om verksamheten, exempelvis vilken åldersgrupp som aktiviteten var ägnad för.

Att på detta sätt undersöka ridskolornas verksamhet kan tyckas vara ett trubbigt verktyg, men det ger oss en uppfattning om hur stor verksamheten är. Det är genom sina hemsidor som ridskolorna kan annonsera vilka aktiviteter de har för nya grupper och det är troligt att det är där föräldrar letar efter information kring vilka aktiviteter som kan finnas för deras barn. Visserligen hade inte alla ridskolor aktiva hemsidor och ibland var uppgifterna gamla. Det gällde framför allt mindre ridskolor på landsbygden. Förutom hemsidor söktes ridskolor där vi saknade uppgifter på Facebook från vilken vi kunde inhämta några ytterligare uppgifter.

3 En kartläggning av de norska ridskolornas hemsidor har hittills varit svår att genomföra eftersom det är utmanade att få en överblick över hur många ridskolor som finns i Norge. Det har att göra med att ridskolor i Norge inte är anslutna till Ryttnarförbundet i samma omfattning som ridskolor i Sverige är anslutna till Ridsportförbundet.

Enkätsvaren, som utgör det andra källmaterialet för denna studie, inhämtades genom en internetenkät. I enkäten (se bilaga 1) ställdes bakgrundsfrågor om vem som svarat, hur de svarande såg på ridskolors verksamhet för yngre barn, vilken typ av aktiviteter som erbjöds samt hur dessa aktiviteter organiserades. Enkäten publicerades under en dryg månad (2019-05-24–2019-06-30) genom Svenska Ridsportförbundets och Norges Rytterförbunds digitala kanaler samt Facebook. Enkäten riktades inte bara till ridskolor som var medlemmar i ridsportförbunden utan istället frågade vi brett om aktiviteter för yngre barn. Det var många som öppnade enkäten – drygt 500, men antalet som fullföljde enkäten var endast 111. Varför de som öppnat enkäten valde att avsluta innan de fullföljde vet vi inte. Kanske var det för många frågor, kanske ansåg den som öppnat enkäten att de inte riktigt kunde eller ville svara. Att publicera en enkät på detta sätt säger inget om svarsfrekvens, det vill säga hur många inom en specifik grupp som svarat på frågorna. Det betyder att vi med utgångspunkt i enkäten inte kan svara på frågor om exempelvis hur många av ridskolorna som har en viss aktivitet. Däremot ger enkätsvaren oss en bred uppfattning om aktiviteten. Två tredjedelar av de som svarade på enkäten kom från Sverige och en tredjedel kom från Norge. De flesta (75%) som svarade var verksamhetsledare eller ridlärare på en ridskola. Bland de svarande fanns även medarbetare på ridskolorna, medlemmar och föräldrar (25%).

Det tredje källmaterialet utgjordes av intervjuer med verksamhetsledare för nio ridskolor. Det var ett slumpmässigt urval, med utgångspunkt i att ridskolorna skulle tillhöra olika distrikt samt representera både tätort och glesbygd. Verksamhetsledarna fick svara på olika frågor om hur aktiviteter för förskolebarn organiseras och hur de tänker kring dessa aktiviteter i relation till deltagare (föräldrar och barn) samt hästar.

Vid läsningen av artikeln är det viktigt att komma ihåg att kartläggningen och intervjuerna visar på förhållanden inom Svenska Ridsportförbundets ridskolor, medan enkäten visar på läget i både Norge och Sverige.⁴ Att vi valt att presentera materialet på detta sätt beror på att enkätsvaren inte visar på några tydliga skillnader mellan Norge och Sverige. Vi kommer under det närmaste året att även kartlägga de norska ridskolorna samt göra intervjuer med verksamhetsledare för några av dessa i Norge.

---

4 En kartläggning av de norska ridskolorna är planerad.

Ridskolors aktiviteter för yngre barn

För hundra år sedan var ridsport främst en aktivitet för militära män, eller män och kvinnor i de övre klasserna. Efter andra världskriget ökade antalet ridskolor (Hedenborg, 2013). Först på 1960- och 1970-talet kom ridsporten att bli en barn- och ungdomsaktivitet. Aktiviteter för de allra yngsta är ett ganska nytt – men utbrett – fenomen. Genom att undersöka ridskolornas hemsidor framkom att drygt hälften av alla ridskolor inom Svenska Ridsportförbundet idag erbjuder aktiviteter för yngre barn (54%, se tabell 1). Att många ridskolor arrangerar aktiviteter för yngre barn framgår även av enkäten. Här svarade drygt 80 procent att de hade aktiviteter för yngre barn.⁵ Ridskolorna använde begrepp som knatteridning, ridlekis, ridis, ponnylekis, rid- och körlekis, shettisridning, förskolegrupp, hästis, hästkompis, hästlekis, minisar, mullegrupp, lekis, lek och lär och pållebumpa för att annonsera verksamheten för denna åldersgrupp.⁶ I vår analys skiljde vi mellan verksamheter som bara innehöll ridning och verksamheter som innehöll ridning samt aktiviteter i stallet (såsom att borsta hästar, sadla, tränsa) eftersom vi tänkte att det krävdes lite olika kompetenser för att erbjuda dessa aktiviteter. I tabell 2 nedan kallas de två huvudkategorierna ”knatteridning” respektive ”ridlekis”. Knatteridning utgjorde knappt hälften av de aktiviteter som erbjöds för de yngre barnen, medan ridlekis utgjorde drygt hälften av dessa aktiviteter. I några fall var det svårt att avgöra vad som ingick i aktiviteterna och om de bara riktade sig till de yngre barnen. Denna kategori har vi kallat ”övrigt”. För cirka en tredjedel av ridskolorna som undersöktes på internet fanns det inga uppgifter om huruvida de hade aktiviteter för yngre barn.

Även av enkäten framgår att de flesta, förutom ridning, erbjuder häst- och stallkötsel (73%) och teori (53%). En grupp anger även att de erbjuder ”annat” (23%). I denna kategori ingår exempelvis att ridledare fikar eller leker med de yngre, att hästar körs, att ungdomssektionen ordnar aktiviteter för de yngre, aktiviteter som ”stallhäng”, att ”syskon är välkomna” och ”rita hästar”.

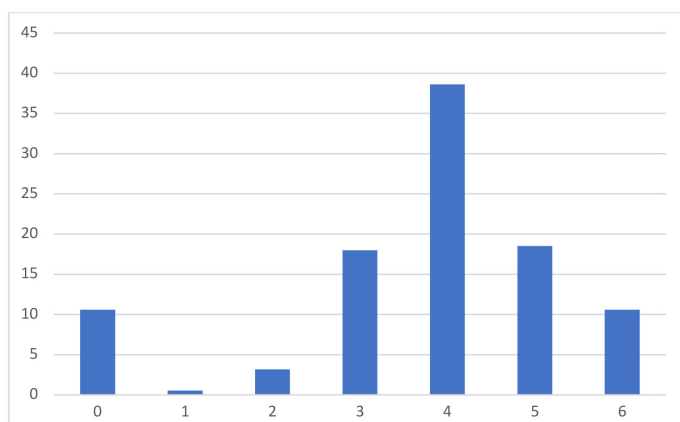
-
- 5 Det är visserligen troligt att de som svarade på enkäten i högre utsträckning än andra anordnar sådan verksamhet. Men att verksamhet för yngre barn ändå är vanlig är ändå troligt eftersom enkätsvaren pekar i samma riktning som kartläggningen. Det går dock inte att säga något om eventuella skillnader mellan Sverige och Norge baserat på detta material.
- 6 Begreppen ”mullegrupp” och ”pållebumpa” kan behöva förklaras. Det är troligt att begreppet ”mullegrupp” är hämtat från Friluftsförbundet Friluftsförbundet verksamhet för yngre barn som kallas ”Skogsmulle” (se <https://www.friluftsförbundet.se/lat-aventyret-borja/hitta-aventyr/skogsmulle-och-skogens-varld/skogsmulle/> 2019-10-29). När det gäller ”pållebumpa” är det istället troligt att det är SVTs barnprogram ”Bollebumpa” som approprieras.

Tabell 2 Antal samt andel (%) ridskolor som organiserar aktiviteter för yngre barn. Ridskolor inom Svenska Ridsportförbundet.

Aktivitet	Antal	Andel (%)
Ridlekis *)	145	31
Knatteridning **)	103	23
Övrigt ***)	50	10
Ingen uppgift ****)	164	35
Summa	462	99

Källa: Svenska Ridsportförbundets förteckning över ridskolor samt dessas hemsidor. *) Inom denna kategori ingår vad ridskolorna kallade ridlekis, ridis, ponnylekis, rid- och körlekis, shettisridning, förskolegrupp, hästis, hästkompis, hästlekis, minisar, mullegrupp, lekis, lek och lär och pållebumpa.***) I knatteridning ingår även de som kallat aktiviteten ”ridning för små”. ***) I övrigt ingår prova på, runda, hästkötarkurs, ridläger, junior, ung nybörjare och lektion. ****) Inga uppgifter om verksamheter för yngre barn. I denna kategori ingår även ridskolor där det saknas uppgifter om aktiviteter och där vi ställt frågan om huruvida verksamheten är nedlagd (11 skolor).

Av både kartläggningen av ridskolornas hemsidor och enkäten framgår att barn från noll år erbjuds verksamhet, men vanligast är att erbjuda aktiviteter från tre till fem år. Kartläggningen av hemsidorna visar att två tredjedelar av de som erbjuder aktiviteter för yngre barn anger att barnen kan börja från tre till fem års ålder (75%).

Diagram 1 Andel (%) ridskolor som erbjuder aktiviteter för barn från 0 till 6 års ålder. Ridskolor inom Svenska Ridsportförbundet (N=198).

Källa: Svenska Ridsportförbundets förteckning över ridskolor samt dessas hemsidor.

Utifrån att studera hemsidorna har det varit svårt att få någon uppfattning om hur ofta aktiviteter för yngre barn erbjuds. Men genom att analysera enkätsvaren kan vi se att aktiviteterna erbjuds i huvudsak mellan 1 och 3 gånger i veckan (72% svarar att de erbjuder aktiviteten 1 (25%), 2 (24%) eller 3 (23%) gånger i veckan).

Aktiviteterna pågår olika länge. Av hemsidorna framgår att de pågår mellan 15 minuter och flera timmar (se tabell 3). En stor andel (44%) anger att de erbjuder aktiviteter i en halvtimme. En lika stor andel (45%) anger tidsintervallet 45–60 minuter för dessa aktiviteter.

Tabell 3 *Antal och andel (%) ridskolor som erbjuder aktiviteter för yngre barn ett visst antal minuter. Ridskolor inom Svenska Ridsportförbundet.*

<i>Antal minuter</i>	<i>Antal</i>	<i>Andel %</i>
Upp till och med 15	13	5
30	114	44
35	3	1
40	6	2
45	49	19
50	14	5
60	56	21
Mer än 60	6	3
Summa	261	100

Källa: Svenska Ridsportförbundets förteckning över ridskolor samt dessas hemsidor.

Genom att analysera enkätsvaren kan vi få lite fler uppgifter om hur de beräknar tidsåtgången för olika typer av aktiviteter. De flesta (82%) anger att ridning pågår mellan 25 och 50 minuter. De berättar även att ”knattarna” inte rider så länge, eftersom åldersgruppen ”tröttnar snabbt och vill göra nya grejer”. De understryker att verksamheten ska ”vara lustfylld”. De talar även om att de ordnar fika och lekar för denna grupp. På frågan om hur lång tid de beräknar att de har aktiviteter som inkluderar häst- och stallskötsel svara de flesta (84%) att dessa aktiviteter pågår mellan 1 och 50 minuter. Det finns med andra ord en stor spridning på tiden för aktiviteterna. Någon talar om att det varierar beroende på om de själva (eller egentligen föräldrarna eftersom barnen bara borstar lite, skriver denna person) vill göra i ordning hästen före och efter ridningen. En annan understryker att om barnen själva

hade fått bestämma så hade de varit kvar mycket längre – nu ”stressar föräldrarna iväg dem”.

Vid några ridskolor erbjuds barnen även ”teori”. Att personer i alla åldrar som rider på ridskola har så kallade teorilektioner är inte ovanligt. Under dessa utbildas ridskolans elever exempelvis i hur hästarna ska tas om hand och förberedas för ridning (Hedenborg, 2009). Teori för de allra yngsta pågår i de flesta fall (91%) i 1 till 50 minuter. Här talas det om att teori är inbakat i skötseln av hästarna och att barnen får ställa frågor i samband med denna skötsel. Någon uttrycker att det är just när barnen får ställa egna frågor som de är mest fokuserade. En av de som svarat på enkäten berättar att de arbetar med ryttarmärken, och att detta fungerar bra för åldersgruppen.⁷ Vidare understryks att teori anordnas två gånger per termin eftersom de anser att hästkunskap är viktigt att få med sig när man håller på med hästar.

Tabell 4 *Kostnader per gång för aktiviteter för yngre barn. Antal och andel (%) ridskolor. Ridskolor inom Svenska Ridsportförbundet.*

<i>Kostnad (SEK)</i>	<i>Antal</i>	<i>Andel (%)</i>
Upp till och med 99	60	23
100–149	145	55
150–199	40	15
Mer än och lika med 200	19	7
Summa	264	100

Källa: Svenska Ridsportförbundets förteckning över ridskolor samt dessas hemsidor.

Att teori anses viktigt framkommer även i intervjuerna. Enligt verksamhetsledarna går teori ut på att förmedla häst- och stallkunskap till barnen i lekfulla former. De talar om att barnen lär sig att umgås med hästar på ett positivt och avslappnat sätt. Aktiviteten kan handla om att rita hästar, hästens mat, lära sig om hästarnas färger och utrustning genom pyssel eller att teckna. Andra exempel är att gå på skattjakt eller tipspromenader som handlar om vad hästen kan äta, hur utrustning används och hästens beteende. Några verksamhetsledare talar om att de använde ett ”trolleritema” under teorin. Då kunde de trolla fram utrustning, till exempel borstar som barnen får lära sig namnen på, ur ”magiska” påsar. Dessa borstar användes sedan i

⁷ Det är rimligt att tro att personen avsåg de ryttarmärken för unga upp till 12 år som Stockholms läns ridsportförbund tagit fram, se http://www3.ridsport.se/ImageVaultFiles/id_3219/cf_559/Barnmärkenfolder_09.PDF

ridningen genom att de placerades på koner. Barnen fick sedan lista ut vilka ridvägar de skulle rida genom att komma ihåg namnen på borstarna. Andra låter barnen springa ridvägarna och leka häst under teoripassen, berättar verksamhetsledarna.

När det gäller kostnader kan vi lite översiktligt konstatera att aktiviteterna för de yngre barnen kostar mellan 60 och 300 kronor per tillfälle. Priset beror på vad som ingår. Sammanfattningsvis är kortare aktivitet billigare än längre, och om ridning ingår så är aktiviteten dyrare än om ridning inte ingår. Vanligast är att ridskolorna tar ut mellan 100 och 145 kronor per gång (medelvärdet är 123 kronor) (se tabell 4).

Organisation av aktiviteter för yngre barn

För att organisera aktiviteter för de yngre barnen i stallet behövs hästar, personal, säkerhetsutrustning och medföljande vuxna. Hästarna är förstas en central del av verksamheten. Av de som svarar på enkäten menar 75% att det alltid eller vanligen är mindre hästar som används vid aktiviteterna för de yngre barnen. Vidare är det vanligt att använda äldre hästar i denna verksamhet. Två tredjedelar, 67%, svarar att de alltid eller vanligen använder äldre hästar. För att ta reda på hur hästarna togs omhand ställde vi frågor om huruvida hästar som används i verksamhet för yngre barn går på lösdrift. Enligt de som besvarade enkäten gjorde majoriteten av dessa hästar inte det (70%).

Under intervjuerna diskuterade verksamhetsledarna sina erfarenheter av att använda olika hästar. De resonerar lite annorlunda än de som svarat på enkäten. Enligt verksamhetsledarna använder ridskolor olika sorters hästar och resonerar på olika sätt. Det förekommer många Shetlandsponnier, B-ponnier, C-D-ponnier, islandshästar, fjordingar och små halvblod, berättar de. Men hästens storlek anses inte ha någon direkt betydelse, med något undantag. Istället är det hästens erfarenhet, stabilitet, trygghet och förmåga att läsa av små barn som är avgörande. Många äldre hästar, så kallade trotjänare, används och flera ledare uppger att medelåldern för hästar i denna verksamhet med de yngsta ligger mellan 20 och 28 år. Hästarna får en längre tids inskolning och slussas in i denna verksamhet och de nya lär av de gamla. Hästarna har i princip alltid lång erfarenhet av att användas i den ordinarie ridverksamheten och det är få som endast används till förskolebarn. Någon menar att shetlandsponnier är tålmodiga och lämpar sig för repetitiva moment men är svåra att inverka på och att welshponnier är

lämpliga då de är smalare över ryggen och därför lättare att sitta på för ett litet barn. Verksamhetsledarna framhåller vidare vikten av att hästarna får ha ett naturliga beteende med mycket utevistelse och vistelse i flock. Många av verksamhetsledarna använder därför lösdrift och menar att hästarna blir mer harmoniska då. Hästarna blir mindre stressade och har inte överskottsenergi, menar de. Dessutom verkar hästarna då tycka att det är mysigt att bli ompysslade och ridna när de kommer. Verksamhetsledarna understryker att hästarna behöver varierad träning och alla uppger att de tömkör hästarna och, om möjligt, låter de äldre ryttarna träna hästarna på olika sätt. Tillgången på lämpliga hästar uppges med något undantag vara god men ledarna berättar att ridskolorna själva måste utbilda, skola och anpassa hästarna så att de passar verksamheten. Det finns hästar som är skolade, men priset är ofta för högt för att ridskolorna med sin begränsade ekonomi ska kunna köpa dessa, menar de.

Tidigare forskning har visat att ridskolornas lärandemiljö, trots att ridsporten inte längre är en del av en militär miljö, fortsätter att vara starkt inspirerade av en traditionell militär diskurs som handlar om ordergivning, vilken kan illustreras med kommandot "Framåt marsch!" (Thorell, Hedenborg, Stråhlman, & Morgan, 2018). Men det verkar inte gälla verksamheten för de yngsta. De flesta som besvarade enkäten menade att aktiviteten för de yngre barnen bedrivs på annat sätt än aktivitet för andra grupper (80% svarar detta). De understryker att det finns en utbildningsplan för denna verksamhet (78%). Även av intervjuerna framkommer att aktiviteterna är anpassade till åldersgruppen. Det är verksamhetschefen eller instruktören gör upplägget för kursen och kursen samt varje pass eller lektion följer en kursplan, lektionsplanering, planering i en pärm eller liknande, säger de.

Ridningens innehåll är vanligen skritt och trav, berättar verksamhetsledarna. Barnen får öva sig på att styra och det är stort fokus är på balansövningar. Någon ridskola framhåller att två- till treåringar saknar tillräcklig motorik, koordination och balans för att kunna trava utan att glida av hästen vilket kräver att någon håller i barnet när det travar. Barnen rider gymnastikövningar och banor mellan koner av olika färger och över bommar med olika betydelser. Barnen rider ute och inne, men verksamhetsledarna menar att det är en utmaning att variera innehållet inomhus så att barnen inte blir uttråkade. För att träna balansen förekommer voltige och att rida barbacka, dock framhåller flera att barnen inte hoppar eller galopperar eftersom små barns huvuden är för tunga i relation till kroppen. Vidare anses de inte vara tillräckligt stabila för att galoppa. Alla ridskolor, med något undantag, använder sagor och liknelser för att engagera och involvera barnen samt få

dem att lära sig och tycka det är roligt. Ridläraren berättar sagor och tar hjälp av hinderstöd, vattenmattor, blomkrukor och berättar om djungeln och skogen. Barnen får rida på en ”bro” över en å i vilken det finns krokodiler – då måste barnen dra upp fötterna. Ibland får de rida över nedfällna palmer (bommar). Andra använder en maskot som dyker upp vid såväl ridning som teori och där maskoten ger barnen uppgifter att lösa. Medan andra talar om att de använder ”teman” för att lära ut ridning. Ett tema kan vara trolleri där barnen får rida i en trollskog på magiska stigar bland tomtar och troll. Ett annat tema är zoo, där barnen får rida slingor mellan djur på koner. Ett tredje kan vara tema ”tivolit” där ridvägarna blir karuseller. Ett fjärde tema kan vara Astrid Lindgren och sagor barnen känner igen. I dessa teman integreras lek och lärande. En av verksamhetsledarna uttrycker det såhär:

Ridningen bygger på styrövningar med hjälp av bommar och koner. De har också vissa WE-övningar med att flytta muggar och lyfta vattenkannor. Sofi berättar också sagor och har med hjälp av hinderstöd, vattenmatta och blomkrukor, med mera en berättelse om djungeln och ställer samtidigt frågor till barnen om vilka djur som finns i djungeln. Samma sak med skogen. De får rida över en bro och i ån finns krokodiler så därför måste man dra upp fötterna. Ibland får de rida över nerfallna palmer (bommar). Det mesta går ut på balansövningar. Fångar barnens intresse genom att involvera dem. (Intervju med verksamhetsledare, Ridskola 1)

Att aktiviteterna leks fram framkommer även av enkätsvaren. En av de som svarat berättar att:

Vi är på lejonsafari, rider ut i äventyrsskog, sjunger sånger. (Enkätsvar 2)

Man svarar även att undervisningen går till på andra sätt genom att man har fler balansövningar, att varje övning är kortare (för att barnen ska kunna koncentrera sig) och att man använder figurer istället för bokstäver. De som svarade på enkäten menade att det egentligen inte var så stor skillnad mellan hur de undervisar de yngre och de något äldre barnen, mer än att de anpassar språket eller att den här ridningen ett slags ”drop-in” verksamhet.

Undervisningen för de yngre barnen anses vara ett bra sätt att förbereda dem för att börja på ridskolan när de är lite äldre. En av verksamhetsledarna säger såhär:

Det är en enorm skillnad mellan de som har gått på ridlekis innan och de som kommer som helt nybörjare till ordinarie ridgrupp. De som har gått på ridlekis innan är mycket mer förberedda och tar till sig ridningen på ett helt annat sätt

och är väl medvetna om miljön och kan rutiner. (Intervju med verksamhetsledare, Ridskola 2)

När det gäller ridlärarens bakgrund eller utbildning framgår att ungefär två tredjedelar av de som besvarat enkäten menar att de som leder verksamhet för de yngre barnen bör ha ridinstruktör- eller ridlärarutbildning (64%). Några uttrycker att det vore bra om de har lärarutbildning (inklusive förskollärarutbildning), medan andra säger att det är viktigare med "rätt person", att personen har "god kunskap om häst och barn", att personen måste kunna tänka "utanför boxen" eller att den har "intresse för barn och deras utveckling" än vilken utbildning personen har. Flera uttrycker även att det är ungdomsledare som har hand om aktiviteterna för de yngre barnen och att de ska "få chansen att visa upp sin kunskap".

Att ungdomsledare används i aktiviteter för de yngre barnen framgick även av intervjuerna. Ungdomsledare och ungdomar med stor kännedom om ridskolan och dess hästar och rutiner ses som viktiga i verksamheten. Verksamhetsledarna menar att fostransaspekten där de yngre lär av de äldre är viktig. En ungdom kan börja som stallvärd och vara assistent vid verksamhet med förskolebarn. En av de intervjuade menade att

Det är i regel 2 till 3 ungdomsledare som håller i lektionerna. Tillsammans hjälps de åt och det har fungerat bra då även rädda/ovana föräldrar får mer hjälp än om det hade varit en ensam instruktör. Alla instruktörerna på ridskolan inklusive dessa ungdomsledare arbetar ideellt och får inte betalt. (Intervju med verksamhetsledare, Ridskola 2)

Samtidigt talar flera av verksamhetsledarna om att ridlärare med pedagogisk utbildning används i verksamhet för yngre barn. Några ridskolor anställer till och med förskollärare med hästbakgrund och pedagogiska utvecklare för dessa aktiviteter. De understryker att förskolebarn är en svår grupp att undervisa eftersom de ställer krav på ridlärarens kompetens och att även om man använder hippologer, ridlärare med level 1 och 2 eller med ungdomsledarutbildning, så räcker det inte:

Hippologer räcker inte, det behövs utbildade pedagoger. (Intervju med verksamhetsledare, Ridskola 8)

Att säkerhet är en viktig fråga visar det faktum att att frågan kom upp på flera ställen i enkäten. När det gällde säkerhetsutrustning kan vi konstatera att på en majoritet av ridskolorna kan barnen låna hjälm (97%). Ridskolorna lånar även i de flesta fall ut säkerhetsvästar (78%).

Säkerheten diskuterades även under intervjuerna. Enligt verksamhetsledarna är säkerhetsaspekterna centrala i verksamheten. De menar att barn, föräldrar och syskon tidigt behöver lära sig reglerna i stallet som att bära hjälm (även i stallet), inte springa i stallet, hur man går in till en häst, att inget barn får gå in i stall eller boxar innan ledaren är på plats, att lära sig leda hästen säkert med grimskافت, hålla säkerhetsavstånd i stallet och vid ledande till och från ridhus eller ridbana, ställa upp hästarna endast på anvisad plats i stallet, gå i särskild ordning, inte rida iväg innan kommando från ridläraren, ställa upp med säkerhetsavstånd på medellinjen. Någon anger att det ska användas "grimskافت med delta"⁸ när föräldrarna leder för största säkerhet och det måste finnas mycket tydliga rutiner eftersom hästarna inte ser de allra minsta barnen. Därför måste ridläraren ha "stenkoll" på var barnen är så att exempelvis ingen försvinner in bakom en häst.

En reflektion flera verksamhetsledare gör handlar om hur syskon och föräldrar får kunskap på ett tidigt stadium så att de kan uppträda säkert. Ett exempel på det är att även syskon måste bära hjälm i stallet. Flera verksamhetsledare upplever problem med att syskon och föräldrar inte vet hur man uppför sig i ett stall och att det blir spring i stallet bakom hästarna och smäll i dörrar. Andra handlingar som kan skrämja hästarna är att de som kommer dit stampar av snön på läktaren och har med barnvagnar i stallet.

Utrustningen är en del av säkerhetstänkandet och godkänd hjälm är ett krav vid alla ridskolorna. Verksamhetsledarna uppger att barnen ska ha hjälm vid såväl ridning som vid all vistelse i stallet och i boxen, vissa kräver att även syskon bär hjälm. Med något undantag finns hjälm att låna på ridskolan men i några fall måste barnen ha med egen hjälm. I huvudsak finns det välfungerande hjälmar att få tag på men för de allra yngsta kan det vara problem att hitta tillräckligt små hjälmar, menar verksamhetsledarna. När det gäller användningen av säkerhetsväst går erfarenheterna och åsikterna isär. Västar finns att låna men är inte obligatoriska att använda, men flera ridskolor rekommenderar att de används. Flera verksamhetsledare resonerar kring problem med västar och menar att

...väst är ett problem, hellre ska barnet rida utan än med en som inte passar...
(Intervju med verksamhetsledare, Ridskola 8)

...väst är ett problem och det finns inte till riktigt små ryttare...(Intervju med verksamhetsledare, Ridskola 5)

---

8 En deltatygel fästs i brettets ringar på var sida av hästens mun och grimskافتet fästs i deltatygeln ring (som ska vara mitt på undersidan av hästens huvud).

Väst anses även vara ett problem eftersom de små ryttarna slår i sadeln. Vidare tycker barnen att det är obehagligt med väst och vill slippa ha den på sig. I andra fall har ledarna observerat att västen ger en falsk trygghet och att barnen tror att de trillar av om de inte har västen. Några menar att barnen utvecklar en naturligare balans utan väst.

Av enkäterna framgår att de flesta inte tar ut en avgift för detta lån, men någon anger att de hyr ut säkerhetsutrustning terminsvis. Endast tre procent av de som svarar på enkäten anger att de inte lånar ut någon säkerhetsutrustning alls. Förutom hjälm och väst kan barnen på något ställe låna handskar, skor, stövlar och "shortchaps". Att rätt sorts skor eller stövlar och shortchaps är viktiga för säkerheten berättar flera och betonar att man lånar ut detta för att minska risken för att barnen ska fastna i stigbyglarna om de trillar av.

I intervjuerna talar verksamhetsledarna om att de rekommenderar att barnen ska ha sko med klack samtidigt uppger de att det de yngsta barnen ofta saknar klack på skorna (särskilt vid kallt väder). De får trots det rida men den som leder lektionen får då ha lite större uppsikt så att de inte fastnar i stigbygeln.

Av enkäten framgår att aktiviteter för de yngre barnen bygger på att förälder eller annan vuxen följer med och hjälper till i stallet (92% av de tillfrågade svarar detta). De vuxna hjälper till med att leda hästar på lektion (89%), sadla och tränas (70%), sköta hästar (57%) och till viss del tar de även hand om stallens skötsel (21%). De som svarar mer fritt på frågan berättar att de medföljande vuxna gör olika sysslor tillsammans med barnet och att beroende på barnets dagsform gör den vuxna olika mycket. De kan även hjälpa till att borsta där barnet inte når upp eller så får barnen hjälp med balansen när de rider. Någon svarar att medföljande vuxna hjälper till med allt som barnet behöver hjälp med medan andra svarar att de vuxna hjälper till om de är duktiga – annars får de hjälp av stallpersonalen och att det är personalen som tar det huvudsakliga ansvaret.

Att det inte är helt oproblemiskt att verksamheten behöver detta stöd av föräldrarna framgår av intervjuerna. Verksamhetsledarna uttrycker att det kan vara riskfyllt att förlita sig på föräldrarna. Samtidigt hade det varit svårt att bedriva verksamhet för de yngre barnen utan detta stöd. Barnen behöver exempelvis att någon håller i hästarna när barnen rider och eftersom ridskolorna inte har råd att ha personal för detta och inte heller, som tidigare, kan förlita sig på ungdomar som ställer upp och leder hästar så är föräldrarna viktiga. En av dem berättar att

Det finns ett krav att någon anhörig följer med och håller i hästen. Det är även en introduktion till föräldrarna i samband med barnen när de börjar. Det finns

en utmaning med de föräldrar som inte är hästkunniga så det kräver mer hjälp än de som redan kan lite. Det kan ta mycket tid av instruktörerna. (Intervju med verksamhetsledare, Ridskola 3)

Uppfattningar om aktiviteter för yngre barn

Av intervjuerna med verksamhetsledare framkommer att de tillhandahåller verksamhet för förskolebarn i huvudsak av två olika skäl. För det första anger några att de bygger verksamheten på inkludering och att alla oavsett ålder ska vara välkomna dit. Barnen anses vara kompetenta och de kan delta även som tvååringar. För det andra, talar de om att det i konkurrens med andra sporter är viktigt både ekonomiskt och innehållsmässigt att barnen är välkomna från förskoleåldern och att de inte tvingas vänta tills det de är sju år. För det tredje menar många att syftet är att förbereda barnen för den ordinarie ridningen och verksamheten från sju år. De talar om att den ordinarie verksamhet fungerar bättre om barnen redan kan rutinerna och känner hästarna. Det är alltså inte ridningen i sig som är viktig för förskolebarnen – utan snarare att de lär sig hantering och att föräldrarna blir vana. Samtidigt uppger flera verksamhetsledare att aktiviteterna med förskolebarn är resurskrävande och inte ekonomiskt bärande.

För att komma åt uppfattningar om hästrelaterade aktiviteter för yngre barn ställde vi frågor om detta även i enkäten. Vi frågade om vilka åsikter de som besvarade enkäten hade om rid- och stallverksamhet för barn i åldersgruppen noll till sex år. Här var svarsalternativet fritt och 20 av de 111 som besvarade enkäten valde att redogöra för sina åsikter. Knappt hälften av dessa var positiva till verksamhet för den här åldersgruppen, några (4) var negativa, medan resterande (7) problematiserade verksamheten. De som var positiva underströk betydelsen av att barn får umgås med djur och att barnen själva lär sig exempelvis kropps kontroll:

Kul och bra aktivitet för barn. Att barn tidigt får lära sig att umgås med och bland djur. (Enkät svar 4)

Nyttigt, spännande och lärorikt. De orkar inte alltför länge men de lär sig kropps kontroll och förståelse för andra tidigare. (Enkät svar 8)

Även bland de som intervjuades finns det de som betonade att kontakten med djuren är viktig och att ett annat viktigt mål är att barnen ska lära sig

hantera sin kropp. Det handlade även om en förberedelse i relation till hanteringen av hästen:

Vi har den här verksamheten för att få in mer teori från början och så de är förberedda när det går upp till den ordinarie verksamheten. Vi har märkt att det fungerar mycket bättre om de redan kan rutinerna och känner hästarna sedan innan. Det är inte ridningen som sådan som är viktig utan snarare att de lär sig hantering och att föräldrarna också blir vana. (Intervju med verksamhetsledare, Ridskola 2)

De som är negativa till verksamheten uttrycker att oro över säkerhetsaspekten och att barnen inte är tillräckligt mogna:

Det är svårt att balansera säkerheten med okunskapen hos föräldrarna. (Enkät svar 15)

Efterfrågan finns men tycker egentligen att man bör vara 6–7 år innan man är mogen att börja rida. (Enkät svar 21)

I intervjuerna uttrycker verksamhetsledare att det kan vara problematiskt att undervisa de yngre barnen. Så här berättar en av dem:

Det är en utmaning att ha undervisning för sexåringar då de snabbt tappar fokus och därför har man bestämt att inte ta in yngre då det helt enkelt inte går att förbereda på ett bra sätt som sexåringarna. (Intervju med verksamhetsledare, Ridskola 8)

De som besvarat enkätfrågan mer problematiserande inkluderar båda dessa aspekter. Verksamhet för yngre barn anses exempelvis vara

Bra under rätt former. Tycker säkerhet, respekt för hästen och föräldrautbildning är viktigt. (Enkät svar 19)

De som har besvarat enkäten är verksamhetsledare, föräldrar och andra medarbetare i stallet. Av intervjuerna framkommer att det är möjligt att verksamhetsledarna är något mer kritiska eller i alla fall problematiserande. De understryker att det är viktigt att aktiviteten organiseras på rätt sätt:

Vi gör en bedömning att barn som är under 7 år oftast inte har förmågan att ta instruktioner och framför allt inte i en grupp. Det gör att undervisning i grupp fungerar sämre och kan till och med vara farlig. Därför är det viktigt för oss

att erbjuda ett alternativ för dom yngre barnen som är mer anpassat till den ålderskategorin. (Intervju med verksamhetsledare, Ridskola 8)

Samtidigt är det flera som påpekar att verksamheten är både viktig och rolig. En av verksamhetsledarna understryker att....

Det mest värdefulla med denna verksamhet är glädjen hos barnen, de tycker det är roligt och det ger mycket tillbaka. (Intervju med verksamhetsledare, Ridskola 1)

Sammanfattning

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att ridskolor både i Norge och Sverige, precis som många andra organiserade idrottsverksamheter, erbjuder verksamhet för åldersgruppen 0–6 år. Att andra idrotter erbjuder barnaktiviteter från yngre år anges till och med som ett skäl för att ridskolorna ska erbjuda dessa aktiviteter. Det handlar om att fånga barnen tidigt – i konkurrens med andra. Genom att de yngsta barnen börjar på ridskola menar man även att de får en bra grund för de mer ordinarie aktiviteterna. De är helt enkelt bättre förberedda.

En majoritet av de ridskolor som ingått i denna undersökning har verksamhet för barn i förskoleåldern. Det kan handla om ridning, men även om olika aktiviteter kring hästen i stallet. Aktiviteterna varar mellan 15 minuter och flera timmar, men de flesta erbjuder mellan 30–60 minuters aktiviteter. För detta betalar de som kommer mellan 100 och 150 kronor per gång. Det är värt att notera att, till skillnad från vad tidigare studier om ridskolornas verksamhet har visat, verksamheten för de yngre barnen bygger på andra principer än militära kommandon. Här används istället olika typer av lekar för att förmedla hur hästarna ska tas omhand och ridas.

Av de som svarat på enkäten anser de flesta att de som leder verksamheten bör ha en ridlärar- eller ridinstruktörutbildning. Men det finns även de som menar att ungdomsledare kan ta hand om verksamheten för de yngre barnen. Verksamheten vilar även på att det finns medföljande vuxna som kan hjälpa sina barn. På de flesta ställen finns det hjälmar och säkerhetsvästar att låna. De hästar som används är oftast mindre och äldre än hästar i annan verksamhet.

Uppfattningar om verksamheten skiljer sig åt. Några tycker att verksamheten är bra, men att den behöver anpassas till den här åldersgruppen, med-

an andra uppfattar den som problematisk och att barnen är för små eller för att föräldrarna saknar kunskap. Här är det just säkerhetsaspekter som lyfts. De yngre barnens små kroppar gör att de har svårt att hålla balansen på hästryggen. Barnen har även svårt att ta hand om hästarna. För att verksamheten ska kunna fungera behövs insatser från föräldrarna. Dessa är dock inte alltid hästkunniga, vilket kan betyda att aktiviteterna blir farliga.

Studien om ridskolornas aktiviteter för de yngsta barnen fortsätter nu med observationer av aktiviteterna för att vi ska kunna sluta oss till hur dessa faktiskt organiseras och om föräldrars deltagande innebär en säkerhetsrisk. Vidare kommer föräldrar att intervjuas.

TACK

Tack till Centrum för idrottsforskning och Stiftelsen hästforskning för finansiering av projektet! Tack även till Aage Radmann och Lovisa Broms som läst och kommenterat tidigare versioner!

Referenser

Artiklar i Dagens Nyheter:

<https://www.dn.se/sport/alla-har-upptackt-att-det-finns-pengar-i-barnidrotten/> (20200817)

<https://www.dn.se/sport/barnidrottsforetaget-som-marknadsfors-som-hundra-procent-foraldravanligt/> (20200818)

<https://www.dn.se/sport/privata-foretag-erbjuder-specialtraning-okad-efterfragan/> 20200821

<https://www.dn.se/sport/var-missnojd-med-idrottsforetaget-startade-egen-barn-grupp/> 20200821

<https://www.dn.se/sport/utvecklingen-har-tvingat-rf-till-sjalvrannsakan-hant-mycket-senaste-aren/> 20200825

Carlsson, B., & Fransson, K. (2006). *Regler och tävlingssystem i barn och tidig ungdomsidrott*. Stockholm.

Goksøyr, M. (2008). *Historien om norsk idrett*. Oslo: Abstrakt förlag.

Hedenborg, S. (2009). Till vad fostrar ridsporten ? En studie av rid- sportens utbildningar med utgångspunkt i be- greppen tävlingsfostran , föreningsfostran och omvårdnadsfostran. *Educare, 1*, 60–78.

Hedenborg, S. (2013). *Hästkarlar, hästtjejer, hästälskare: 100 år med Svenska ridsportförbundet*. Strömsholm: Svenska Ridsportförbundet.

Hedenborg, S., Rosén, A., Thorell, G., & Solenes, O. (2019). Too young to ride ? A study of riding school activities for pre-school children from safety and horse

- welfare perspectives. *idrottsforum.org*, 1–10. Retrieved from <https://idrottsforum.org/feature-hedenborgetal190308/>
- Lindroth, J. (1991). Inga träd växer till himlen. In J. Andersson (Ed.), *Turbulens i rörelsen: sju perspektiv på idrottens framtid*. Stockholm: Riksidrottsförbundet.
- Solenes, O. (2009). *Framtidens håp” Barneidrettsdiskursar i Noreg, 1920–1976*. Oslo: Norges idrottshögskola.
- Thorell, G., Hedenborg, S., Stråhlman, O., & Morgan, K. (2018). From giving orders to engaging in dialogue: Military norms being challenged at the Swedish riding school. *International Review for the Sociology of Sport*, 53(4). <https://doi.org/10.1177/1012690216665111>

Bilaga 1: Enkät: För ung för att rida?

Information om projektet

Forskningsprojektet ”Too young to ride”/”För ung för att rida?” bedrivs 2019–2021 med finansiering från Stiftelsen Hästforskning. I forskargruppen ingår forskare från Malmö universitet, Høgskolen i Molde och Riksanläggningen Strömsholm. Inom ramen för projektet studeras ridskolors verksamhet för förskolebarn avseende innehåll och genomförande.

De uppgifter och personuppgifter som samlas in genom att du svarar på denna enkät lagras på Malmö universitet. Genom att fylla i enkäten samtycker du till att delta, men ditt samtycke kan när som helst återkallas. Källdata kommer enbart att användas för aktuellt forskningsprojekt.

1. Jag är verksam vid följande ridskola:
2. Ridskolan ligger i... Sverige / Norge
3. Jag som svarar är... Verksamhetsledare / Ridlärare
Om annat, i så fall vad?
4. Vad har du för åsikter om rid- och stallverksamhet för barn i åldersgruppen 0–6 år?
5. Barnens ålder. Vi har verksamhet för barn i åldrarna 0 till 6 år – Ja / Nej
6. Barnens ålder. Ange från vilken ålder barn är välkomna på er ridskola. (Den som svarar kan välja mellan åldrarna 1 till 7 år, eller ange en annan ålder fritt)
7. Aktiviteter för yngre barn. Vi har verksamhet för förskolebarn [ ] gånger i veckan under den tid verksamheten pågår.

8. Aktiviteter för yngre barn. Vi har följande verksamhet för barn i åldern 0 till 6 år: Ridning / Häst- och stallkötsel / Teori / Annat, i så fall vad?
9. Aktiviteter för yngre barn. Hur många minuter pågår ridningen? (svaret som slidefunktion, 0–240 minuter) / Mer än 240 minuter
10. Aktiviteter för yngre barn. Hur många minuter pågår häst- och stallkötsel? (svaret som slidefunktion, 0–240 minuter) / Mer än 240
11. Aktiviteter för yngre barn. Hur många minuter pågår teorin? (svaret som slidefunktion, 0–240 minuter) / Mer än 240
12. Aktiviteter för yngre barn. Föräldrar och/eller annan vuxen med följande hjälper till vid verksamhet för yngre barn. Ja / Nej
13. Aktiviteter för yngre barn. Vad hjälper förälder eller annan vuxen medföljare till med? Sköter hästar / Tar hand om stallkötsel / Leder hästar / Sadlar och tränisar / Annat, i så fall vad?
14. Hästar. Vi använder mindre hästar vid verksamhet för de yngre barnen. (Den svarande kan välja mellan antingen, vanligen, ibland, aldrig, frågan är inte relevant)
15. Hästar. Vi använder äldre hästar vid verksamhet för de yngre barnen. (Den svarande kan välja mellan antingen, vanligen, ibland, aldrig, frågan är inte relevant)
16. Hästar. De hästar vi använder vid verksamhet för de yngre barnen går på lösdrift. (Den svarande kan välja mellan antingen, vanligen, ibland, aldrig, frågan är inte relevant)
17. Utbildning och metod. Finns det en utbildningsplan för denna form av verksamhet? Ja / Nej
18. Utbildning och metod. Vi undervisar förskolebarnen på ett annat sätt än de äldre barnen. Ja / Nej, Om ja, beskriv på vilket sätt undervisar ni förskolebarnen.
19. Utbildning och metod. Vilken utbildning och/eller erfarenhet är önskvärd för den som ska hålla i rid- och hästverksamhet för de yngre barnen? / Ridinstruktörutbildning / Ridlärarutbildning / Lärarutbildning (inklusive förskollärarutbildning) / Annan – om annan, ange vilken utbildning eller erfarenhet ni önskar
20. Säkerhet. Lånar ni ut säkerhetsutrustning till barnen vid verksamhet för de yngre barnen? Ja, hjälm / Ja, säkerhetsväst / Nej, vi lånar inte ut någon säkerhetsutrustning / Annan (om annan, vilken utrustning lånar ni ut?)
21. Tillägg. Finns det något du vill tillägga?